

FARKLI BİR KÖPEK EĞİTİM DENEYİMİ

İlker Ünlü

Bir yıldır Londra'dayım. Bir yığın şey çok benzer olduğu kadar bir o kadar da farklı. Malum İngiltere köpek sever bir ülke. Yaşam tarzı uyan hemen herkesin elinde bir köpek parklarda, otobüs ve metroda (evet taşıtlara köpeklerle binebiliyorsunuz) karşınıza çıkıyorlar.

Geldiğimden beri şaşkınlıktan kendimi alamadığım en ilginç şeylerin başında bu köpeklerin neredeyse hepsinin sahiplerinin yanında sakince çekmeden; yanlarından geçen köpeklerle koklama, oynama ya da saldırma çılgınlığına kapılmadan yürümeleri. Parklarda bile sahipleri özellikle oyun grupları oluşturmuyorsa salık olduklarında köpekler ya sadece kendi işlerine bakıyorlar ya da sahiplerinin attığı topa odaklanıyorlar. Hiçbir zorlama yok. Köpeklerin bu şekilde yetiştirildikleri açık. Ama nasıl?

Türkiye'deki eğitmen arkadaşlarımla konuştuğumdan onlar da nasıl yapıyorlar acaba demeden edemediler. Sonunda geçen hafta sanırım gün gibi açık bu sırrı çözdüğümü düşünüyorum. Evreka!

Londra'nın büyük parklarından Finsbury'deydim. Daha önce bitişine rast geldiğim toplu eğitim sınıflarından bu sefer nasıl olduysa başına denk gelmeyi başarmıştım. Anladığım kadarıyla belediyenin bir organizasyonu. Telefon açıp kursa yazılıyorsunuz. Pazar günü diğer köpek sahipleriyle belirli bir saatte bu alanda buluşup köpeğinizin eğitimi konusunda burada bir saatlik bir rehberlik alıyorsunuz. Amaç şehirde birlikte yaşaması keyifli; uyumlu bir köpeğe sahip olmak. Burada otur, kalk, bekle gibi temel itaat konularına değinilmiyor.

İlk aşamada eğitmenler ki üç bayan eğitmen gerektiğinde herkese yardım edebilmek için alandalar, yavrusundan erişkinine köpekleri ve sahiplerini yanyana dizdiler. Burada amaç köpekleri sol yanlarında tercihen oturur pozisyonda ve diğer köpeklerle direkt göz kontağı kurmadan oturtmayı başarmaktı. Direkt göz kontağı diğer köpeği de gaza getireceğinden burada köpeklerle sürekli başka bir köpek aramak zorunda olmadıkları mesajı veriliyordu. Göz kontağında ısrar edenlerin sahipleri gerekirse elleriyle bakış açılarını sınırlandırıp dikkatlerini başka yöne verdiklerinde ödüllendirmeleri söylendi. Eğer köpek laf dinlemeyecek kadar kendini kaybetmişse bu egzersizi köpeği kontrol edebilecekleri mesafeden başlayarak hergün yapmaları istendi. Neyse ki hiç bir köpek için buna gerek kalmadı. Hepsi az çok sahiplerinin yanında sessizce oturmayı başardı.

İkinci aşamada köpekler serbest kayışta yürüme egzersizi yaptırıldı. Burada dikkat edilmesi gereken noktalar :

- köpeğin tasmaını tutan sol el tamamen serbest kalacak;
- tasmanın ucundaki köpeğe konsantre olunmayacak çünkü onun sahibine odaklanması gerekiyor yani bu onun görevi
- önünüze geçmesine izin verilmeyecek.

Eğer köpek sizi geçecek olursa hemen sola doğru bir dönüş yapıyor ve bir bisiklet dairesi çiziyorsunuz. Bu dönüş sırasında köpeklerle onu hafif sola iten bedeniniz iletişim kuruyor. Mesaj şu yürüyüşü o yönlendirdiğinde hiç bir yere varamadığı gibi bir de tornistan yapıyor. Köpeğin buna dikkat etmesi gerekiyor. Köpek hata yaptığında tasmayla çekiştirmek yani bizim alıştığımız gibi düzeltme yapmak yasak. Köpeklerle konuşmak; ona fırça atmak yasak. Sadece köpek istediğiniz gibi yanınızda ya da biraz arkanızda yürüdüğünde “aferin” diyorsunuz. Doğru zamanda ödüllendirmek önemli.

Köpeğin sizi izlemesi; size dikkat etmesi onun işi. Sizin işiniz bunun böyle olması gerektiğine inanan kişi olmak.

Bu uygulaması zor gibi geliyor olabilir. Kanada’da bir at çiftliğine giden bir arkadaşım anlatmıştı. Atın yularını ona verip onla yürümesini istemişler. Atla konuşmak vs yasak. Bildiği gibi atı her yönlendirmeye çalıştığında direnmeyle karşılaşmış. Taa ki eğitmenin kendini serbest bırakıp atın onu takip etmesine izin vermesini söylemesinden ne kastedtiğini anlayana kadar. At o zaman sakın sakın onu takip etmeye başlamış.

Üçüncü aşamada belirli mesafelerle yerleştirilmiş trafik kukalarının arasından köpeklerle zigzag çizilmesi istendi. Kurallar aynıydı. Köpek seni takip edecek; seni yönlendirmeyecek. Köpekler tabii ki hile yapıp yandan geçmek; durup koklamak hatta işemek istediler. Sol el gene serbest beden yürümeye devam etti. Köpeğin sahibini takip etmesi gerekiyordu. Konuşarak ikna edilmeye ya da kandırılmaya çalışmak onlara pazarlık edebilecekleri hissini doğurabilirdi. Başaranlar hemen sahiplerince ödüllendirildiler. Ödül basit bir aferim kızımdı. Yapabileceğine inanan sahiplerin köpekleri hemen uyum sağladı. Durup köpeğini kandırması; ikna etmesi gerektiğine inanan bir kadın fazla mesafe katedemedi.

Dördüncü aşamada köpekler ve sahipleri bir daire oluşturdular ve köpeklerin sırayla zigzag çizerek daireyi dolaşmaları istendi. Köpekler birbirlerine güvenli bir mesafeden; ama birbirlerini gaza getirirmeden geçmeleri gerekiyordu. Burada sokaktaki insanları nasıl görmezden geliyorlarsa aynı şeyi diğer köpeklerle de yapmaları bekleniyordu. Gerektiğinde bir insan nasıl başlarını

okşayabilirse diğer köpeklerle de dostça koklaşabilirlerdi; ancak şuan yürüme zamanıydı. İkisnin farkını öğrenmeleri gerekiyordu.

Eğitmenin şu sözü özellikle dikkatimi çekti: **Gerçek sosyalleşme budur. Parkta tanıdıkları tanımadıkları her köpekle güreşmeye çalışmaları değil.**

Beşinci aşamada köpek sahipleri yere oturdular ve köpeklerini sırt üstü kucaklarına yatırmaları istendi. Bu şekilde köpek rahat bir şekilde sahibinin dişlerini, göz kenarlarını, kulaklarını, patilerini ve karın altını kontrol etmesine izin vermesi gerekiyordu. Bu egzersizi sadece evde değil parklarda da yapmaları özellikle hatırlatıldı. Parklarda pek çok kaza olabileceğinden hayvan paniklemiş ve canı yanıyorken sahibine onu kontrol etmesine izin vermesi önemliydi.

Son aşamada sahipleri bir ağacın arkasında saklanmışken köpeklerini çağırmaları ve geldiğinde onla oynayarak onları bulmanın ne harika bir şey olduğuna onları şartlandırmaları gerektiği söylendi. Tazı gibi hızını alamayıp uzaklaşabilecek köpeklere ekstra uzun kayış takıldı. Hepsi hevesle sahiplerinin sesini takip ettiği için bu bölüm çok eğlenceliydi.

Eğer çok ölüm kalımlık bir durum söz konusu değilse köpeğiniz sizden uzaklaştığında ve çağırımlarınıza kulak asmiyorsa öfkeyle onu takip etmek yerine ters yönde uzaklaşarak onun size gelmeye teşvik etmeniz gerektiğinin özellikle altı çizildi.

Köpeğin gözünün sizde olması gene onun sorumluluğu. Eğer gel komutunda güvenilir değilse yeterli eğitimle öğrendiğinden emin oluncaya kadar köpeği salmamak pratik bir çözüm. Köpeğin ayrıca hangi şartlarda dikkatinin dağılacağını bilip ona fırsat vermemek de her zaman akıllıca olacaktır.

Köpeğim henüz yavruyken benle her göz kontağı kurduğunda ödüllendiririm. Parkta dolasıyorsak gene göz kontağı onun için ödül demektir. Oyun oynuyorsa yanıma çağırır ödüllendirir sonra oyuna geri yollarım. Ama en önemlisi lafımı dinlemeyeceği ortamlarda beni görmezden gelmesini öğretmemek için onu serbest bırakmam. Özellikle de benim gibi bağımsız ırklar seviyorsanız eğitimin nerede işe yaradığını nerede tedbirli olmanız gerektiğini baştan bilmeniz gerekiyor.

Bir saatlik eğitim egzersizi tabii ki çabuk bitti. Çok sıcak bir ortamda keyifli bir dersti diyebilirim.

Didişmeden ve tehdit etmeden yapılan bu eğitim sistemi biraz doğamıza aykırı biliyorum. Evde olsun okulda olsun bizde eğitim hedeflerine pek böyle ulaşılmaz. Köpek eğitimi de bundan çok farklı değil; ama gene de farklı

yaklaşımlara kendimizi açtıkça değişimin de birlikte geleceğine inanıyorum.
Eğitim iki taraf için de neden eğlenceli olmasın?

26.06.2015